

Γράφουν ο Γρηγόρης Χρονόπουλος και ο Γιώργος Χατζηβασίλης

ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΧΝΟΥΝ ΟΙ ΠΑΛΙΟΙ ΚΑΙ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ...

ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΣ ΗΡΘΕ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟΣ ΜΕ ΩΡΑΙΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Γιώργο, γεια σου.

Είπαμε να μιλήσουμε για το χτες, για αναμνήσεις και εμπειρίες και ό,τι θυμόμαστε από την ιστορία της παροικίας. Δεν είπαμε να μιλάμε για θάνατο. Μου άρεσε η γελοιογραφία που έβαλες την περασμένη εβδομάδα!

“Εγώ ζω και το απολαμβάνω. Είδα κάτι ωραίο σχετικό, λέει «δεν με ενδιαφέρει ο θάνατος, όταν έρθει, εκείνος θα έχει το πρόβλημα.»

Είπαμε, μιλάμε για την Τρίτη ηλικία γι’ αυτούς που έφτασαν εκεί. Εμείς έχουμε τόσα πράγματα να κάνουμε. Να πάμε για μανταρίνια, να πάμε σε καμιά κοινωνική εκδήλωση, σε καμιά κηδεία ή μνημόσυνο.... Φτάσαμε κι’ εκεί, φίλε μου. Μια φορά κι έναν καιρό είχαμε γάμους και βαφτίσια, θυμάσαι;

Όμως έχουμε κι άλλα να κάνουμε, ασχολίες και.... βιοτικές μέριμνες! Να πάμε για μανταρίνια, να συμφάγουμε με φίλους.... Εγώ έχω τώρα ένα πρόβλημα μεγάλο. Οι γαρυφαλλίες μου γεράσανε και πρέπει να τους αλλάξω χόμα και να τις κλαδέψω. Σου λέω προβλήματα! Κι άντε τώρα να λερώσω τα χέρια μου, δεν μπορώ να δουλέψω με γάντια, άντε κοπριά, πήρα χόμα, προβλήματα σου λέω, τα γεράματα και τις ανημποριές θα σκεφτόμαστε; Όλα μέσα στη ζωή. Ναι, πονάμε και συμπαραστεκόμαστε και τα κουβαλάμε και τα πικρά και τα άλλα. Βάζουμε μαύρο περιβραχιόνιο για τους δικούς και τους φίλους που φεύγουν κι ένα δάκρυ κρυφό κι είναι δύσκολο όταν φεύγουν πιο νέοι.

Όμως μαζεύουμε τα κομμάτια μας και προχωρούμε. Και θυμόμαστε μ’ αγάπη τις αναμνήσεις που μας συνδέουν με τους ανθρώπους που αγαπήσαμε. Και τα κουβαλάμε όλα, τη μνήμη τους... αγαπημένη συντροφιά ως τη στερνή την ώρα.

Σε τελευταία ανάλυση οι αναμνήσεις είναι η σοδειά μας από τη ζωή και αυτές μας δημιούργησαν, αυτές μας έφτιασαν τον κόσμο που γνωρίσαμε, μας έπλασαν κατά κάποιον τρόπο. Οι αναμνήσεις είναι μέρος από τη ζωή μας.

Σου έγραψα το μπράβο μου για την έκδοση της τρίτης ηλικίας. Και μ’ απάντησες και σου απάντησα και πιαστήκαμε χεράκι-χεράκι και... πάμε. Και είδαμε πως άρεσε η κουβεντούλα μας γιατί δεν είναι προσωπική, αποκλειστική κουβέντα, είναι σαν να μιλάμε όλοι μαζί, εμείς οι κάποιες ηλικίας. Περπατήσαμε μαζί, Γιώργο μου, έχουμε κοινά γνωρίσματα, κοινούς αγώνες, κοινές αγωνίες και χαρές και λύπες. Δεθήκαμε στην ίδια πορεία, γίναμε συντοπίτες. Κι αυτοί που γνωριστήκαμε προσωπικά κι οι άλλοι που δεν είπαμε ποτέ μια καλημέρα, όλοι περπατήσαμε στον ίδιο δρόμο. Είδα προ ημερών στις κηδείες κάποιον που γνώρισα τα πρώτα χρόνια στο εργοστάσιο. Ήταν ένας λεβέντης, έφυγε κι αυτός. Είδα κάποτε κι έναν άλλον από την ίδια εποχή στην ίδια δουλειά. Τον χαιρέτησα, του θύμισα τα χρόνια και μου είπε, “εγώ δεν δούλεψα ποτέ σε εργοστάσιο.” Φαίνεται το θεωρούσε προσβλητικό. «Δούλεψα, μου λέει από την αρχή σε μαγαζί», σαν να μου έλεγε «σπουδάσα στο κολέγιο». Σαν να μου έλεγε «εγώ δεν είμαι από εσάς τους μετανάστες». Άλλο κεφάλαιο αυτό, πάει με το όσο λίγα ξέρει κανείς τόσο μεγάλο είναι το εγώ. Και πάει με το...

άνθρωποι και ανθρωπάκια. Θα σ’αφησω όμως μ’ ένα ποίημα για το θάνατο. Προχτές έφυγε η γυναίκα ενός φίλου, ωραίοι άνθρωποι κι οι δύο κι έχουν φύγει τελευταία δύο πενήνταρες που τις γνώρισα κοπέλες από πολύ αγαπητές, δικές οικογένειες.

ΧΩΡΙΣ ΕΛΠΙΔΑ

Κι η ξενιτιά είναι βαριά
μα έχει την ελπίδα.

Αλλά ο καημός του χάροντα...

Και γέφυρες γκρεμίζει
κι ελπίδες και μηνύματα
και κλείνει όλες τις πόρτες.

Και κλείνουν κι οι ορίζοντες
κι εξουσιάζει ο πόνος.
Προσωπικός, σιωπηλός
και ακατάλυτος.

Όχι, είναι ωραίο να το λες
το “όλοι εκεί θα πάμε,”
μα όταν φύγει «ο δικός»
δικός σου είναι ο πόνος.
Το ξέρεις θα ‘ρθει η ζωή,
θα σου χαμογελάσει.
Μα θα ‘ναι δίπλα κι ο καημός
και θα σε συντροφεύει.

Αγαπημένη μια σκιά
ως τη στερνή την ώρα.
Γρηγόρης

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γειά σου κι’ εσένα Γρηγόρη,

Πολύ όμορφα τα λες πάλι, αλλά και το ποίημά σου σαν να το έγραψα εγώ, τόσο πολύ με εκφράζει. Και ο θάνατος είναι αναπόσπαστο μέρος της ζωής, αλλά όταν μάς παίρνει νέους ανθρώπους δεν τον αντέχω και δεν μπορώ να κλάψω κρυφά. Εχω κλάψει πολύ για φίλους και φίλες που έχουν φύγει πολύ νωρίς, χωρίς να χαρούν τους καρπούς των κόπων τους, τα παιδιά και εγγόνια τους και είναι πολύ τυχεροί αυτοί που πιστεύουν στην «αλλη ζωή», γιατί βρίσκουν την εξ’ ύψους παρηγοριά. Όταν σκότωσαν τον Μπόμπι Κένεντι, ένας δημοσιογράφος είπε στην μητέρα του, Ρόουζ Κένεντι: «Χάσατε τρία παιδιά, το ένα σκοτώθηκε στον πό-

λεμο και τα άλλα δύο τα δολοφόνησαν, αλλά δεν σας είδαμε να κλάψετε». Και η θεοσεβούμενη μάνα απάντησε: «Γιατί να κλάψω αφού τα παιδιά μου είναι κοντά στο Θεό;»

Οι σοφοί Έλληνες λένε πως ο άνθρωπος πεθαίνει μόνο όταν τον ξεχάσουν οι ζωντανοί και δεν πρέπει να ξεχνούμε αυτούς που μάς άφησαν κληρονομιά όμορφες αναμνήσεις.

Οι αναμνήσεις μας είναι η πραγματική περιουσία που φτιάξαμε και κανείς δεν μπορεί να μάς την πάρει. Μια μέρα πριν πολλά χρόνια ρώτησα τον μπάρμπα Γιάννη Φακή, έναν μπον βιβάν μιας άλλης εποχής, αν είχε μετανιώσει που στα γηρατιά του δεν είχε χρήματα και μου είπε:

«Όταν ήμουν 18 χρονών στην Πάτρα, ένα βράδι δεν κοιμήθηκα γιατί έπρεπε ν’ αποφασίσω αν θέλω ν’ αποκτήσω περιουσία ή αναμνήσεις και αποφάσισα πως ήθελα αναμνήσεις. Εχω ζήσει πολλά και ευτυχισμένα χρόνια στο Παρίσι και στην Κούβα, έχω επισκεφθεί πολλές χώρες, έχω γλεντήσει και έχω αγαπήσει πολύ, μόνο χρήματα δεν απέκτησα», μου είπε.

«Αν σου έδιναν την ευκαιρία να αναθεωρήσεις την απόφασή σου με την πείρα που απέκτησες και τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζεις στα γηρατιά, θα άλλαζες την απόφαση της νιότης σου;»

«Οχι αγαπητέ, γιατί οι αναμνήσεις μου είναι ανεκτίμητες!», μου απάντησε, όμως θα προσθέσω πως δεν είναι όλοι οι άνθρωποι τυχεροί με όμορφες αναμνήσεις, γιατί υπάρχουν και αυτοί που δεν είχαν στον ήλιο μοίρα όπως λένε.

Α! Πολύ απόλαυσα τη... συγκομιδή μανταρινιών από τον κήπο της Γιώτας και τις νόστιμες πίτες της κυρίας Ευαγγελίας, αλλά ξέρεις πως η φορτωμένη μανταρινιά είναι σαράντα χρονών και βάλει; Όμορφη και η παρέα μας την περασμένη Παρασκευή, ενδιαφέρουσα η συζήτηση, τί άλλο θέλουμε; Καλούς φίλους, νόστιμο μεζέ, κρασάκι και κουβεντούλα. Φυσικά η υγεία είναι το παν, αλλά να μη σ’ ακούω να μου γκρινιάζεις για τα ποναλάκια που νιώθεις. Ασφαλώς θα νιώσουμε ποναλάκια λόγω ηλικίας, αλλά και τα νήπια νιώθουν ποναλάκια τα καυμένα, όμως εσύ έχεις φτιάξει και έναν μικρό παράδεισο στον κήπο σου που τον απολαμβάνεις και τον μοίραζεσαι με τους φίλους σου.

Ο τύπος που ντρέπεται να ομολογήσει πως εργάστηκε σε εργοστάσιο είναι προβληματικός, όπως οι νεαροί συνταξιδιώτες μου μετανάστες στο «Τοσκάνα» το 1957, που έλεγαν πως έρχονταν στην Αυστραλία για την περιπέτεια και όχι από ανάγκη και πως θα επέστρεφαν στην πατρίδα μετά από τρία χρόνια. Εβγαλαν ρίζες, όμως, σ’ αυτή τη χώρα που -όπως λέγαμε τότε- τα πρώτα είκοσι χρόνια είναι δύσκολα και μετά... συνηθίζεις.

Συνηθίσαμε κι’ εμείς καλέ μου φίλε και αγαπήσαμε αυτή την φιλόξενη χώρα και ενσωματωθήκαμε και γίναμε τέλειοι πολίτες της. Στις εθνικές εκλογές φέτος την 2η Ιουλίου συμμετέχουν και 30 Έλληνες υποψήφιοι που τους εύχομαι καλή επιτυχία, γιατί χρειαζόμαστε «δικούς» μας ανθρώπους στα Κοινοβούλια.